

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

ΜΑΘΕΤΕ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΑΣ ΓΙΑ ΝΑ ΤΑ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΤΕ

Οδηγός «Ενεργή ΟΚοιΠ- ενεργός ασθενής- Ενεργός Πολίτης»

Ένωση
Ασθενών
Ελλάδας

Φορέας Υλοποίησης

Εταίρος

Με τη συγχρηματοδότηση:

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΙΔΡΥΜΑ
ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΟΔΗΓΟΣ;

Ο Οδηγός «Ενεργή ΟΚοιΠ- ενεργός ασθενής- Ενεργός Πολίτης» αποτελεί ένα εύχρηστο και πρακτικό εργαλείο για την ενημέρωση των πολιτών και την προάσπιση των δικαιωμάτων των ασθενών.

Στόχος είναι η ενίσχυση της φωνής των ασθενών και η υποστήριξη των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚοιΠ) ώστε να συμμετέχουν πιο ενεργά στη διαδικασία λήψης αποφάσεων στον χώρο της υγείας.

Ειδικότερα, ο Οδηγός περιλαμβάνει:

- Την καταγραφή των νόμων και των δυνατοτήτων που έχουν οι ΟΚοιΠ για να συμμετέχουν στις αποφάσεις.
- Πληροφορίες για τα ηλεκτρονικά συστήματα και υπηρεσίες υγείας του κράτους.
- Αποτελέσματα έρευνας αναφορικά με τις δυσκολίες που βιώνουν οι πολίτες στην προάσπιση των δικαιωμάτων τους και την γνώμη τους για το σύστημα υγείας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1

Δικαιώμα
της πρόσβασης

σελ 5

2

Δικαιώμα
της
πληροφόρησης

σελ 12

3

Δικαιώμα
της
συγκατάθεσης /
συναίνεσης

σελ 17

4

Δικαιώμα
της ελεύθερης
επιλογής

σελ 19

5

Δικαιώμα
της εχεμύθειας
και της
εμπιστευτικότητας

σελ 20

6

Δικαιώμα
του σεβασμού του
χρόνου του
ασθενούς

σελ 21

7

Δικαιώμα
της τήρησης των
προδιαγραφών
ποιότητας και
ασφάλειας

σελ 22

8

Δικαιώμα
στην καινοτομία

σελ 24

9

Δικαιώμα
της αποφυγής
του περιττού
πόνου και της
ταλαιπωρίας

σελ 25

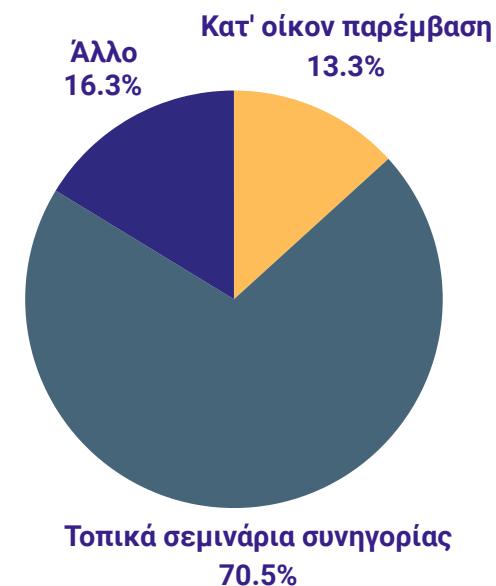
10

Δικαιώμα
έκφρασης
παραπόνων

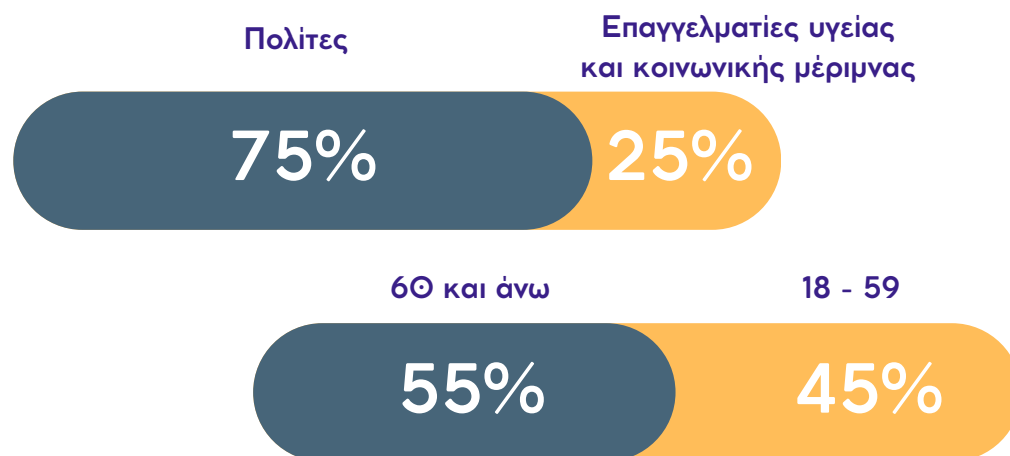
σελ 26

ΠΡΟΦΙΛ ΕΡΩΤΩΜΕΝΩΝ

Η έρευνα καλύπτει ένα ευρύ γεωγραφικό φάσμα στη Ελλάδα σε **264 άτομα**. Το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων είναι **πολίτες**, ενώ ένα μικρότερο αλλά σημαντικό μέρος είναι **επαγγελματίες υγείας και κοινωνικής μέριμνας**. Η ηλικιακή κατανομή δείχνει ότι οι ερωτώμενοι κατανέμονται σχεδόν ισομερώς ανάμεσα σε δύο ηλικιακές ομάδες, με το **55% να είναι άτομα ηλικίας 60 ετών και άνω**, ενώ το **45% να ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 18-59 ετών**. Όσον αφορά τη μορφή της συμμετοχής τους στην έρευνα, οι περισσότεροι ενεπλάκησαν μέσω τοπικών σεμιναρίων συνηγορίας, ενώ το 13,3% συμμετείχαν μέσα από την κατ' οίκον νομική συμβουλευτική. Τα στοιχεία αυτά αναδεικνύουν τη σημασία της συμμετοχής των πολιτών και των επαγγελματιών στο πεδίο της υγείας, παρέχοντας μια σαφή εικόνα της κοινότητας που ενδιαφέρεται και δραστηριοποιείται για τη βελτίωση των υπηρεσιών και των δικαιωμάτων των ασθενών.

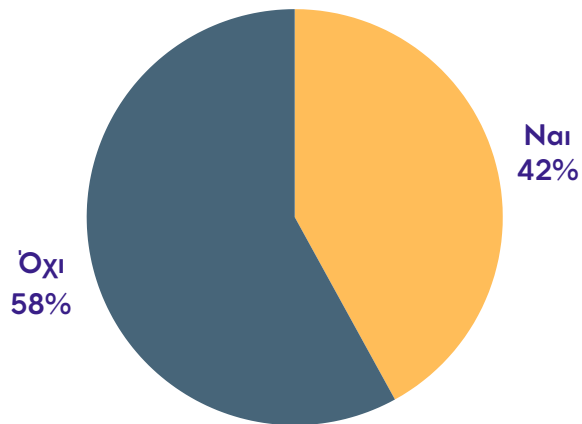
Γεωγραφική εμβέλεια

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ

Η φράση «κάλλιον το προλαμβάνειν ή το θεραπεύειν» που αποδίδεται στον Ιπποκράτη, είναι πιο επίκαιρη από ποτέ, διότι, εκτός από τη θεραπεία μιας ασθένειας, όταν αυτή εμφανιστεί, εξίσου σημαντική είναι η ελαχιστοποίηση της νοσηρότητας και της πρόωρης θνησιμότητας με την καταγραφή και με την αποτροπή, στο βαθμό που είναι εφικτό, των παραγόντων και των συμπεριφορών που ενδέχεται να οδηγήσουν στην εμφάνιση μιας ασθένειας.

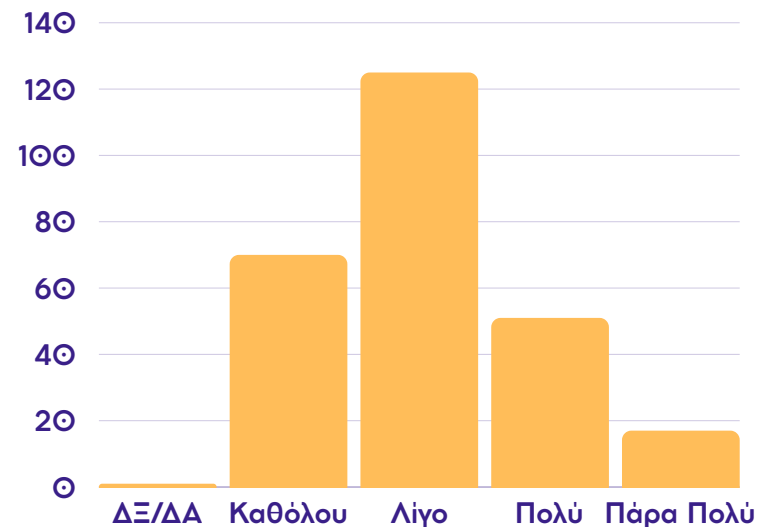
Πιστεύετε ότι στην Ελλάδα έχουν όλοι πρόσβαση στην υγεία;

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων θεωρεί ότι **στην Ελλάδα δεν έχουν όλοι πρόσβαση στην υγεία**, λόγω οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων, εξίσου δε σημαντικοί παράγοντες του αποκλεισμού τους από οποιαδήποτε δομή υγείας, είναι η **απόσταση και ο χρόνος που απαιτείται για την πρόσβαση σ' αυτές**, όπως και η έλλειψη ασφαλιστικής τους κάλυψης.

Ειδικότερα, κρίνουν ως πολύ δύσκολο το κλείσιμο ραντεβού με κάποιον ιατρό των μονάδων υγείας, καθώς δεν υπάρχουν συνήθως διαθέσιμοι ιατροί, ενώ ο προγραμματισμός, τόσο για εξετάσεις, ακόμη και τις πιο απλές (π.χ. αιματολογικές), όσο και για νοσηλεία, είναι ιδιαίτερα χρονοβόρος.

Είναι εύκολο να κλείσετε ραντεβού με κάποιον ιατρό των μονάδων υγείας;

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ

Επισημαίνεται ότι κάθε άτομο που έχει ανάγκη από θεραπεία, αλλά δεν μπορεί να ανταποκριθεί στο κόστος, έχει το δικαίωμα να την λάβει δωρεάν.

Όλοι δε οι άνθρωποι έχουν δικαίωμα να λαμβάνουν την αναγκαία θεραπευτική αγωγή σε σύντομο και προκαθορισμένο χρονικό διάστημα.

Επίσης, οι ανασφάλιστοι και οι ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, έχουν το δικαίωμα της ελεύθερης πρόσβασης στις Δημόσιες Δομές Υγείας και δικαιούνται νοσηλευτικής και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, ενώ παράλληλα αναγνωρίζεται το δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας χωρίς διακρίσεις.

Ο ιατρός πρέπει να προάγει την ίση πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας και να αποφεύγει τη διακριτική μεταχείριση που προκύπτει από εκπαιδευτικές, νομικές, οικονομικές, κοινωνικές και γεωγραφικές διαφοροποιήσεις (άρθρο 4 παρ. 1 του Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας).

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ

Οι ερωτηθέντες, κατά ποσοστό 62%, γνώριζαν τη δυνατότητα πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας, μέσω της υπηρεσίας ηλεκτρονικών ραντεβού (www.idika.gr), ενώ η συντριπτική πλειοψηφία γνώριζε και τη δυνατότητα τηλεφωνικού ραντεβού

Υπάρχει η δυνατότητα ηλεκτρονικού ραντεβού;

Όχι

Ναι

38.3%

61.7%

Υπάρχει η δυνατότητα τηλεφωνικού ραντεβού;

Όχι

Ναι

13.6%

86.4%

ΓΡΑΜΜΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

1535

24ωρη & δωρεάν

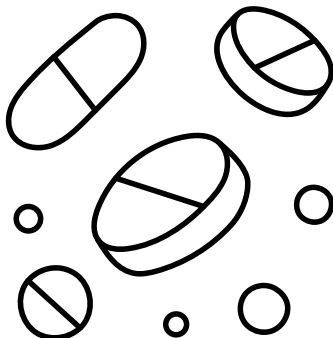
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΕ ΦΑΡΜΑΚΑ & ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Το **76%** κρίνουν **καθόλου ή λίγο ικανοποιητική** τη **συμμετοχή του πολίτη στα φάρμακα και στις εξετάσεις**, λόγω του υψηλού κόστους, το οποίο διαρκώς αυξάνεται σε συνδυασμό με την μειωμένη οικονομική δυνατότητα της πλειοψηφίας των πολιτών.

Κατηγορίες ασθενών με μειωμένη ή μηδενική συμμετοχή στο κόστος των φαρμάκων:

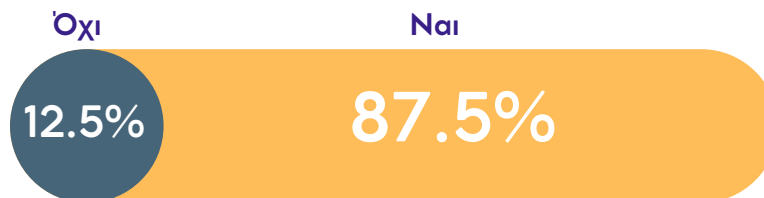
ΚΥΑ Φ.42000/οικ.2555/353/2012

ΦΕΚ 497/Β/28-2-2012

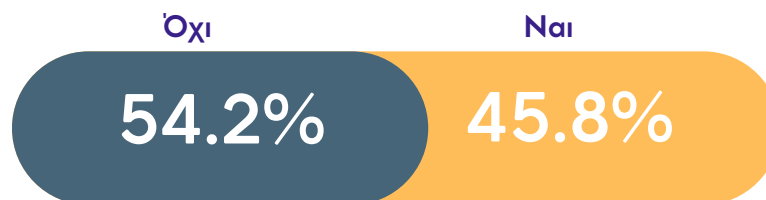

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΟ ΧΕΙΡΟΥΡΓΕΙΟ

Γνωρίζετε πως εδώ και λίγο καιρό υπάρχει η δυνατότητα να προγραμματιστεί απογευματινό χειρουργείο;

Πιστεύετε ότι με τον τρόπο αυτό περισσότεροι ασθενείς θα έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας;

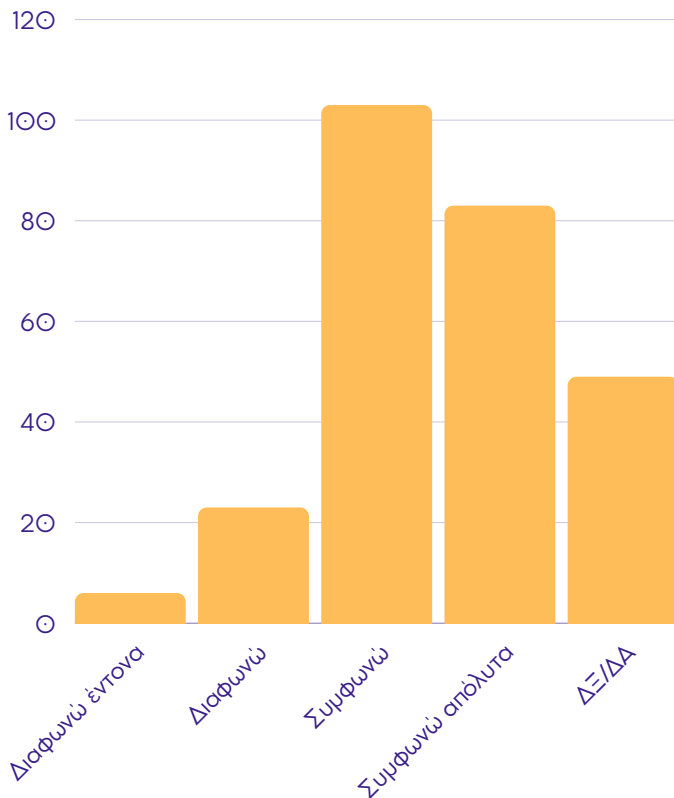

Οι ερωτηθέντες ήταν ενήμεροι, κατά μεγάλο ποσοστό (87%), για τη δυνατότητα προγραμματισμού απογευματινού χειρουργείου, πιστεύουν όμως (κατά ποσοστό 54%), ότι με τον τρόπο αυτό δεν θα διευκολυνθεί η πρόσβαση περισσότερων ασθενών στις υπηρεσίες υγείας.

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ

Πιστεύετε ότι θα επιβαρυνθεί ο ασθενής οικονομικά υπέρμετρα στο απογευματινό χειρουργείο;

Επίσης, θεωρούν ότι, στην περίπτωση προγραμματισμού απογευματινού χειρουργείου, θα υπάρξει σημαντική οικονομική επιβάρυνση για τον ασθενή.

Τα απογευματινά χειρουργεία αφορούν περιστατικά που απαιτούν παραμονή στο νοσοκομείο πέραν της μίας μέρας. Χειρουργικές επεμβάσεις και άλλες επεμβατικές πράξεις πέραν του τακτικού ωραρίου, δεν μπορούν να διενεργούνται μετά τις 22:00 (ΚΥΔ αριθ. Γ2α/10666/2024 (ΦΕΚ 1485/Β/5-3-2024).

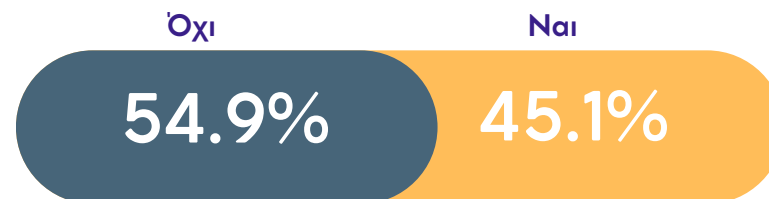
Είναι δε άξιο αναφοράς ότι από τις 28-11-2024, τα απογευματινά χειρουργεία πραγματοποιούνται δωρεάν, στην πλειοψηφία των νοσοκομείων της χώρας σε όλες τις υγειονομικές Περιφέρειες.

«Φροντιστής» νοείται ο εργαζόμενος που παρέχει προσωπική φροντίδα ή υποστήριξη σε συγγενή ή πρόσωπο, που κατοικεί στο ίδιο νοικοκυριό με τον εργαζόμενο και που έχει ανάγκη σημαντικής φροντίδας ή υποστήριξης για σοβαρό ιατρικό λόγο, ενώ ως «Συγγενής» (νοείται) ο/η σύζυγος, ο/η σύντροφος με σύμφωνο συμβίωσης, τα τέκνα φυσικά ή θετά, οι γονείς, τα αδέρφια και οι συγγενείς εξ αγχιστείας στην ίδια γραμμή και στον ίδιο βαθμό (άρθρο 26 του Ν. 4808/2021).

Κάθε εργαζόμενος που έχει συμπληρώσει έξι (6) μήνες συνεχόμενης ή με διαδοχικές συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου δικαιούται άδεια φροντιστή, για τη φροντίδα προσώπου, διάρκειας έως πέντε (5) εργάσιμων ημερών για κάθε ημερολογιακό έτος, εφόσον το πρόσωπο αυτό έχει ανάγκη σημαντικής φροντίδας ή υποστήριξης για σοβαρό ιατρικό λόγο, η οποία βεβαιώνεται με ιατρική γνωμάτευση (άρθρο 29 του Ν. 4808/2021).

Γνωρίζετε ή έχετε οποιαδήποτε σχέση με άτομα που λειτουργούν ως φροντιστές;

Κατανοείτε την έννοια του «φροντιστή» και τα καθήκοντά του;

Η νέα αυτή μορφή άδειας, για την οποία δεν προβλέπονται αποδοχές, αποσκοπεί στην στήριξη των εργαζομένων ανδρών και γυναικών – φροντιστών, ως προς την παροχή προσωπικής φροντίδας ή υποστήριξης σε συγγενή ή άλλο πρόσωπο για σοβαρό ιατρικό λόγο, αποτρέποντας το ενδεχόμενο αποχώρησής τους από την εργασία τους λόγω των αυξημένων ως άνω υποχρεώσεών τους.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΣ ΒΟΗΘΟΣ

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δηλώνει άγνοια αναφορικά με το Πιλοτικό Πρόγραμμα «Προσωπικός Βοηθός για Άτομα με Αναπηρία», καθώς και τις προϋποθέσεις που απαιτούνται, τόσο για την αίτηση παροχής Προσωπικού Βοηθού, όσο και για την εγγραφή κάθε πολίτη ως Υποψήφιου Προσωπικού Βοηθού στο τηρούμενο σχετικό Μητρώο.

Ωστόσο, η μεγαλύτερη αντίρρηση των πολιτών έγκειται στον **ηλικιακό περιορισμό (έως 65 ετών)** του προγράμματος.

Αξίζει εδώ να σημειωθεί πως το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων θέσπισε και υλοποιεί το Πιλοτικό Πρόγραμμα «Προσωπικός Βοηθός για Άτομα με Αναπηρία» στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» (Υ.Α. 28458/23-3-2022), με το οποίο παρέχεται η δυνατότητα στα άτομα με αναπηρία να υποστηριχθούν στην καθημερινότητά τους από Προσωπικό Βοηθό ή Προσωπικούς Βοηθούς της επιλογής τους σύμφωνα με τις ανάγκες τους, και το οποίο επεκτάθηκε πανελλαδικώς, το 2024, με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ.

Η δε αίτηση για την παροχή Προσωπικού Βοηθού, υποβάλλεται ψηφιακά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Υποστήριξης, από τον Αιτούντα Ωφελούμενο ή τον Εκπρόσωπό του.

Επιλέξιμοι Ωφελούμενοι στο Πρόγραμμα είναι πρόσωπα τα οποία:

α) είναι ηλικίας δέκα έξι (16) έως εξήντα πέντε (65) ετών, συμπεριλαμβανομένων όσων γίνονται 16 ή 65 ετών κατά το έτος υποβολής της αίτησης.

β) διαθέτουν Γνωστοποίηση Αποτελέσματος Πιστοποίησης Αναπηρίας, από το Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.) του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.), με συνολικό ποσοστό αναπηρίας ίσο ή μεγαλύτερο του 67%, που είναι σε ισχύ κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης.

γ) έχουν την κύρια κατοικία τους εντός των γεωγραφικών ορίων του άρθρου 4 ανά φάση του Προγράμματος.

δ) δεν έχουν κατά κεφαλήν εισόδημα ή έχουν κατά κεφαλήν εισόδημα που δεν υπερβαίνει το ποσό των εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000,00 €), σύμφωνα με τα στοιχεία της πιο πρόσφατης εκκαθάρισης φόρου πριν την υποβολή αίτησης.

Για να εγγραφεί κανείς ο ίδιος ως Υποψήφιος Προσωπικός Βοηθός στο τηρούμενο σχετικό Μητρώο, θα πρέπει να κάνει ηλεκτρονική αίτηση, να εγκριθεί και να ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα εκπαίδευσης του προγράμματος. Η εκπαίδευση παρέχεται δωρεάν και την κάνει μέσω του υπολογιστή του. Εφόσον γίνουν όλα αυτά, εγγράφεται αυτόματα στο Μητρώο Προσωπικών Βοηθών.

Προσοχή: Δεν μπορείτε να αναλάβετε Προσωπικός Βοηθός για άτομο με το οποίο τελείτε σε σχέση γάμου, συμφώνου συμβίωσης, συγγένειας α' ή β' βαθμού (δηλαδή του παιδιού σας, του γονιού σας, του αδελφού σας, του εγγονιού σας ή του παππού και της γιαγιάς σας).

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Πόσο ικανοποιημένοι είστε από την πληροφόρηση που λάβατε από τον γιατρό για την κατάσταση της υγείας σας στο νοσοκομείο ή στο Κέντρο Υγείας;

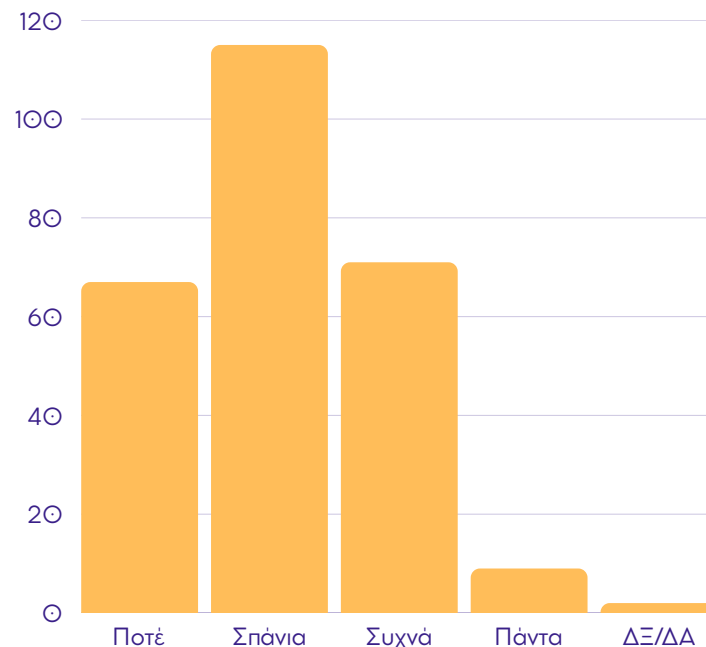
53.8%

Αρκετά: έλαβα την βασική ενημέρωση και κατάλαβα τα βασικά για την κατάστασή μου

Αναγνωρίζεται ως θετικό το γεγονός ότι μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων δηλώνει πως λαμβάνει την βασική ενημέρωση από τον ιατρό για την κατάσταση της υγείας του, πλην όμως, συχνά δεν καταλαβαίνει όλα όσα εξηγεί ο ιατρός, καθώς ο τελευταίος χρησιμοποιεί ιατρικούς όρους και γλώσσα δυσνόητη.

Οφείλουμε να τονίσουμε ότι ο νοσοκομειακός ασθενής έχει δικαίωμα σε συνεχή και εμπεριστατωμένη πληροφόρηση. Ειδικότερα, ο ιατρός υποχρεούται να ενημερώνει τον ασθενή για το είδος, την εξέλιξη και τη σοβαρότητα της ασθένειας, καθώς και τις μεθόδους αντιμετώπισης και θεραπείας της, κατά τρόπο εξατομικευμένο, με βάση τις ειδικότερες συνθήκες υπό τις οποίες βρίσκεται ο συγκεκριμένος ασθενής (ιατρικό ιστορικό κλπ.).

Σας έχει συμβεί να μην καταλαβαίνετε όλα όσα σας εξηγεί ο γιατρός καθότι χρησιμοποιεί ιατρικούς όρους και γλώσσα δυσνόητη;

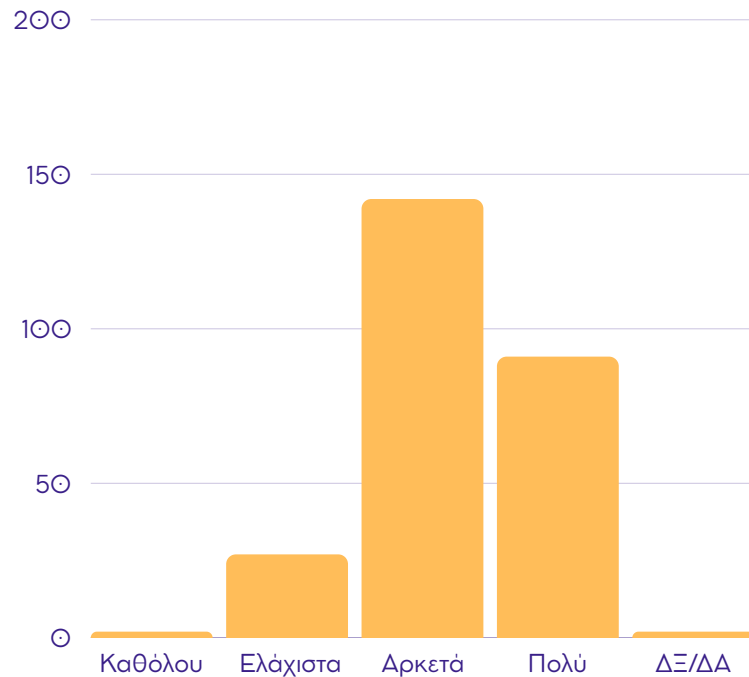

Όλοι οι άνθρωποι έχουν το δικαίωμα της πρόσβασης σε κάθε είδος πληροφορίας που αφορά την κατάσταση της υγείας τους, τις υπηρεσίες υγείας και τον τρόπο να τις χρησιμοποιήσουν.

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Σε ποιο βαθμό εμπιστεύεστε τον φαρμακοποιό σας για θέματα αγωγής ή καθοδήγησης;

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων εμπιστεύεται τον φαρμακοποιό τους, δηλώνοντας χαρακτηριστικά **«βοηθά πολύ με τις οδηγίες του»**, **«είναι επιστήμονας ενημερωμένος»**.

Ένα μικρό ποσοστό αναγνωρίζει τον σημαντικό ρόλο του ιατρού στη διάγνωση και τη θεραπεία μιας ασθένειας, αναφέροντας **«ο φαρμακοποιός δεν είναι ιατρός μπορώ να τον συμβουλευτώ για ένα φάρμακο τι κάνει και τι αντενδείξεις έχει αλλά όχι για θεραπεία ή τι πρέπει να πάρω, αυτό είναι δουλειά ιατρού»**.

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

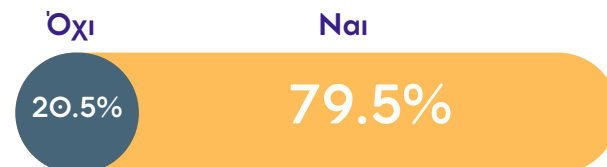
Μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων γνώριζε ότι δικαιούται να ζητήσει αντίγραφο όλου του ιατρικού φακέλου του από την μονάδα υγείας, καθώς και ότι είναι δωρεάν, αντιθέτως, δηλώνει άγνοια ως προς το χρονικό όριο αναζήτησής του.

Οφείλουμε να επισημάνουμε ότι ο ασθενής έχει δικαίωμα άμεσης πρόσβασης στον ιατρικό του φάκελο και στα ιατρικά του αρχεία, δικαίωμα να βγάλει αντίγραφα, να υποβάλει ερωτήσεις σχετικά με το περιεχόμενό τους και να πετύχει τη διόρθωση τυχόν σφαλμάτων που μπορεί να περιέχει.

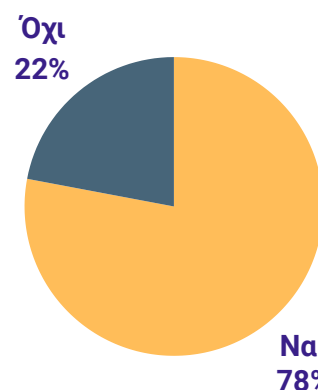
Επίσης, το νοσηλευτικό ίδρυμα υποχρεούται να διατηρεί τα ιατρικά αρχεία για μια **20ετία** από την τελευταία επίσκεψη του ασθενούς, ενώ στα ιδιωτικά ιατρεία και τις λοιπές μονάδες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας του ιδιωτικού τομέα, η υποχρέωση αυτή ισχύει για μία **10ετία** από την τελευταία επίσκεψη του ασθενή.

Συνεπώς, πριν από την πάροδο του χρονικού αυτού διαστήματος δεν επιτρέπεται η διαγραφή των στοιχείων του φακέλου.

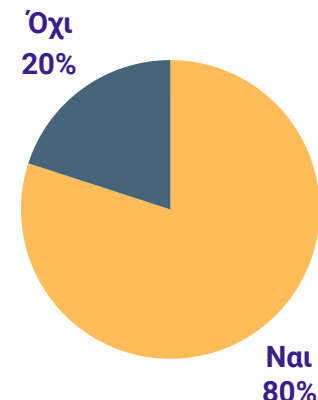
Μπορεί ένας ασθενής να ζητήσει αντίγραφο ολόκληρου του ιατρικού φακέλου από την μονάδα υγείας;

Τι πιστεύουν τα άτομα ηλικίας 18 -59 ετών;

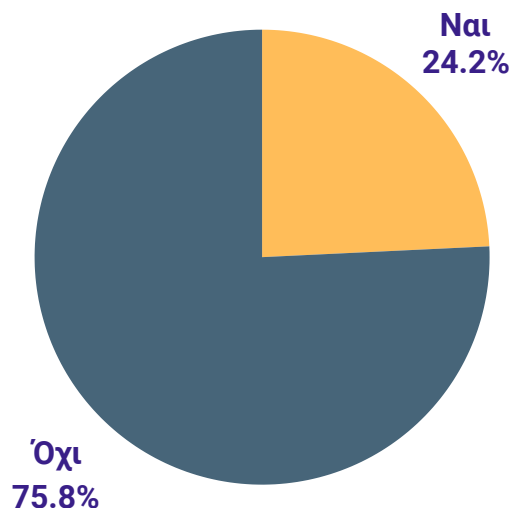
Τι πιστεύουν τα άτομα ηλικίας 60 ετών και άνω;

78%

Δεν γνωρίζει εάν υπάρχει χρονικό όριο στην αναζήτηση του ιατρικού φακέλου

Γνωρίζετε τι είναι η Ανακουφιστική/ Παρηγορητική Φροντίδα;

Ελάχιστοι γνώριζαν την έννοια και τους σκοπούς της Ανακουφιστικής/Παρηγορητικής Φροντίδας (μόλις το 24%), ενώ κάποιοι διατύπωσαν την άποψη ότι «δυστυχώς δεν εφαρμόζεται».

Η Ανακουφιστική Φροντίδα είναι η προσέγγιση που επιδιώκει τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ασθενών, των οποίων η ζωή απειλείται από κάποιο χρόνιο νόσημα και τη στήριξη της οικογένειάς τους.

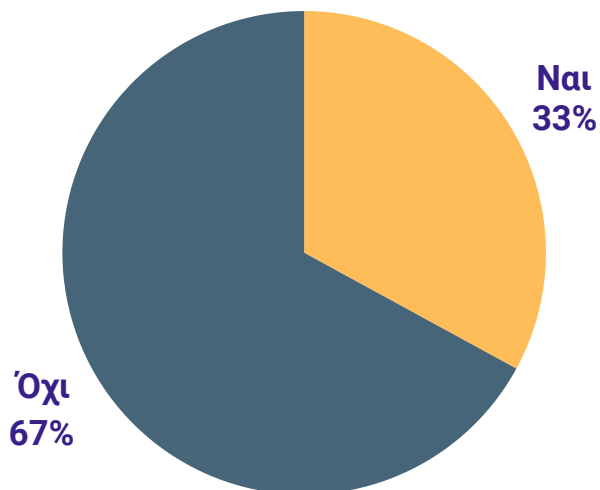
Η Παρηγορητική Φροντίδα είναι μια προσέγγιση που βελτιώνει την ποιότητα ζωής των ασθενών και της οικογένειάς τους, που υποφέρουν από νοσήματα πτωχής πρόγνωσης ή προοδευτικά επιδεινούμενα, μέσω:

- α) της πρόληψης και εκτίμησης,
- β) αντιμετώπισης του πόνου και των λοιπών συνοδών συμπτωμάτων, καθώς και
- γ) των ψυχολογικών, κοινωνικών και πνευματικών αναγκών τους.

Η παρηγορητική φροντίδα είναι προσαρμόσιμη και μπορεί να χορηγηθεί σε διάφορες δομές, όπως:

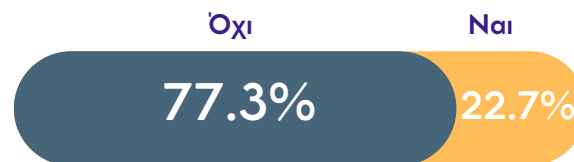
- Στα νοσοκομεία
- Σε κλινικές παρηγορητικής φροντίδας
- Μέσα σε ειδικά κέντρα ή εγκαταστάσεις παρηγορητικής φροντίδας
- Στο σπίτι

Γνωρίζετε το θεσμό της δικαστικής συμπαράστασης;

Ιδιαίτερη σημασία έχει η κατανόηση του θεσμού της Δικαστικής συμπαράστασης (το 67% των ερωτηθέντων δηλώνει άγνοια), που είναι η κατάσταση, στην οποία τίθεται ένα άτομο, όταν, λόγω κάποιας ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής ή εξαιτίας κάποιας σωματικής αναπηρίας είτε λόγω τοξικομανίας και αλκοολισμού, αδυνατεί να μεριμνά για τις προσωπικές του υποθέσεις (άρθρο 1666 ΑΚ).

Γνωρίζουν τη δικαστική συμπαράσταση οι πολίτες;

Γνωρίζουν τη δικαστική συμπαράσταση οι επαγγελματίες υγείας;

ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΗΣ

Για να τεθεί κάποιος σε καθεστώς Δικαστικής συμπαράστασης, κατατίθεται αίτηση ενώπιον του αρμόδιου Δικαστηρίου και εκδίδεται σχετική απόφαση, με την οποία ορίζεται υπεύθυνος πλέον για όλες τις δικαιοπρακτικές ενέργειες του δικαστικά συμπαραστατούμενου, ο δικαστικός συμπαραστάτης, ο οποίος ανάλογα με το περιεχόμενο της δικαστικής κρίσης, ενεργεί για λογαριασμό και στο όνομα του συμπαραστατούμενου ή εγκρίνει τις σχετικές του ενέργειες.

Με την ίδια απόφαση διορίζεται το εποπτικό συμβούλιο που αποτελείται από 3 έως 5 μέλη (συγγενείς και φίλοι), με σκοπό τον «έλεγχο» του δικαστικού συμπαραστάτη (άρθρο 1682 ΑΚ). Η αρμοδιότητα του εποπτικού συμβουλίου δεν συνίσταται μόνο στην εποπτεία της δράσης του δικαστικού συμπαραστάτη, αλλά ουκ ολίγες φορές διαδραματίζει και συμβουλευτικό ρόλο.

Έχετε ερωτηθεί ποτέ ή σας έχει ζητηθεί η συγκατάθεσή σας προκειμένου να λάβετε κάποια θεραπεία;

Είχατε πληροφορηθεί για τους κινδύνους ή τις τυχόν επιπλοκές της κατάστασής σας;

Δξιζει να αναφερθει πως ένα σημαντικό ποσοστό (53%) των ερωτηθέντων δήλωσε ότι δεν έχουν ποτέ ερωτηθεί ή έστω έχει ζητηθεί η συγκατάθεσή τους, προκειμένου να λάβουν κάποια θεραπεία, το δε ποσοστό του 47% που απάντησε θετικά, ανέφερε μεταξύ άλλων, ότι αυτό συνέβη στις περιπτώσεις χειρουργικών επεμβάσεων, καθώς και χημειοθεραπειών.

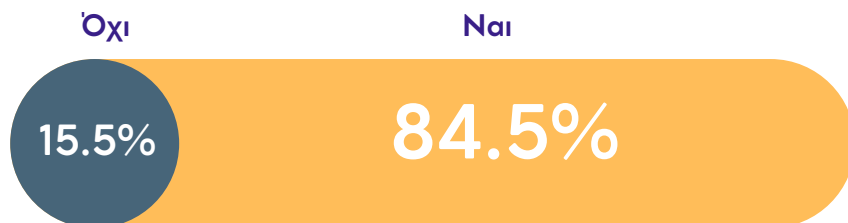
Ωστόσο, ένα ποσοστό του 68% είχε πληροφορηθεί για τους κινδύνους ή τυχών επιπλοκές της κατάστασής τους, Δξιοσημείωτο δε είναι ότι η πλειοψηφία αυτών δηλώνει πως είχε ελάχιστο χρόνο να σκεφτεί (λίγα λεπτά) πριν δώσει τη συγκατάθεσή της.

Όλοι οι άνθρωποι έχουν το δικαίωμα πρόσβασης σε κάθε είδος πληροφορίας ώστε να μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στη λήψη αποφάσεων που αφορούν στην υγεία τους. Η πληροφόρηση πρέπει να αποτελεί προαπαιτούμενο για κάθε θεραπεία και διαδικασία συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής σε επιστημονικά ερευνητικά προγράμματα.

Οι πάροχοι και οι επαγγελματίες υγείας πρέπει να παρέχουν στους ασθενείς όλες τις πληροφορίες που σχετίζονται με τη θεραπεία ή την επεμβατική πρακτική, στην οποία θα προβούν, συμπεριλαμβανομένου του σχετικού κινδύνου ή/και της πιθανής σχετικής δυσφορίας που μπορεί να αντιμετωπίσει, των επιπλοκών αλλά και των εναλλακτικών.

Ο ασθενής πρέπει να έχει αρκετό χρόνο (τουλάχιστον 24 ώρες) για να έχει τη δυνατότητα να συμμετάσχει ενεργά στις θεραπευτικές επιλογές που αφορούν την κατάσταση της υγείας του.

Μπορεί ένας ασθενής που έχει δώσει την συγκατάθεσή του, να αλλάξει γνώμη και να αρνηθεί την συνέχιση της θεραπείας;

Ο ασθενής έχει το δικαίωμα να αρνηθεί θεραπεία ή επέμβαση και να αλλάξει άποψη κατά τη διάρκεια μιας θεραπευτικής αγωγής, αρνούμενος τη συνέχισή της (σύμφωνα με το 84% των ερωτηθέντων, όπου μάλιστα ειπώθηκε κατά λέξη).

“

**Ο κάθε άνθρωπος
αποφασίζει για το σώμα του**

”

60%

έχουν επιλέξει τον προσωπικό τους ιατρό

Μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων δηλώνουν ότι οι ίδιοι επέλεξαν τον προσωπικό τους ιατρό, λιγότεροι αν και σε σημαντικό ποσοστό (43%) προτιμούν τον προσωπικό ιατρό που επέλεξε το σύστημα, ενώ η ελευθερία επιλογής οποιασδήποτε μονάδας υγείας στην Ελλάδα, προκειμένου ο ασθενής να λάβει την ανάλογη θεραπεία συγκεντρώνει την αποδοχή των ερωτηθέντων κατά ποσοστό 71%.

Ο δε προσωπικός ιατρός επιλέγεται ελεύθερα από τον πολίτη, ανεξαρτήτως τόπου κατοικίας ή διαμονής του, από το σύνολο των εγγεγραμμένων στους σχετικούς, επικαιροποιημένους κάθε φορά, καταλόγους προσωπικών ιατρών. Ταυτόχρονα προβλέπεται ότι ο πολίτης μπορεί να αλλάξει τον προσωπικό του γιατρό και να επιλέξει άλλον μία φορά ανά έτος.

Κάνετε χρήση του προσωπικού ιατρού που επέλεξε το σύστημα;

Όχι

56.8%

Ναι

43.2%

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Επίσης, ο ασθενής έχει το δικαίωμα να αποφασίσει ποιες διαγνωστικές εξετάσεις ή θεραπείες θα ακολουθήσει, ποιόν οικογενειακό ιατρό, ειδικό ή νοσοκομείο θα χρησιμοποιήσει. Οι υπηρεσίες υγείας έχουν την υποχρέωση να εξασφαλίσουν αυτό το δικαίωμα, παρέχοντας στους ασθενείς την κατάλληλη πληροφόρηση για τα διάφορα ιατρικά κέντρα ή τους ιατρούς που έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν συγκεκριμένες θεραπείες και για τα αποτελέσματα αυτών των θεραπειών.

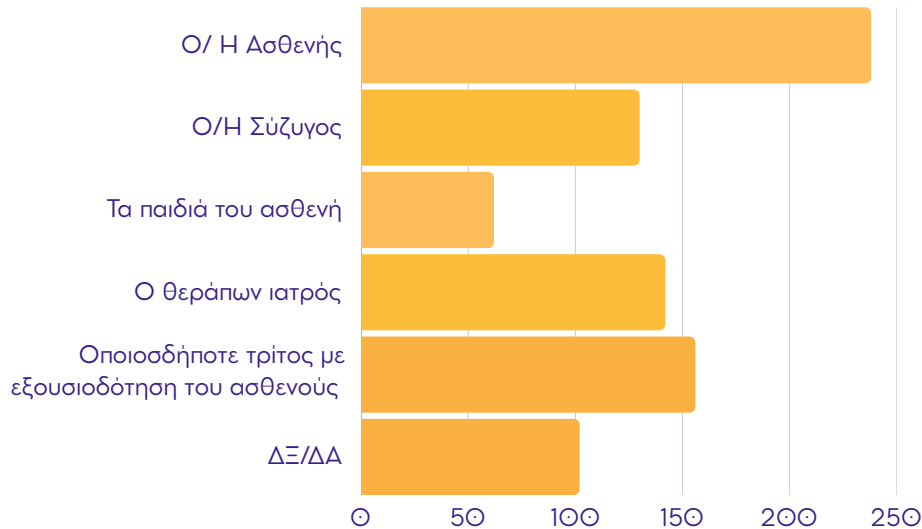
“

Κάθε άνθρωπος έχει το δικαίωμα να επιλέγει ελεύθερα ανάμεσα σε διαφορετικές θεραπείες και διαφορετικούς ειδικούς και υπηρεσίες υγείας κατόπιν επαρκούς πληροφόρησης.

”

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΕΧΕΜΥΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Ποιοι έχουν δικαίωμα πρόσβασης στον ιατρικό σας φάκελο;

Παρά τις απαντήσεις που δόθηκαν από σημαντικό ποσοστό των συμμετεχόντων στην έρευνα, από τον/η σύζυγο ή οποιονδήποτε τρίτο με εξουσιοδότηση του ασθενούς, αξίζει να επισημανθεί ότι το σχετικό δικαίωμα έχει **ο ίδιος ο ασθενής και ο θεράπων ιατρός του και ο εξουσιοδοτούμενος από τον ασθενή.**

ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

58%

δηλώνει ότι ποτέ δεν έχει νιώσει να παραβιάζονται τα προσωπικά τους δεδομένα.

Ωστόσο στις περιπτώσεις που έχει συμβεί, αναφέρεται χαρακτηριστικά «περιττή έκθεση - ζητήματα διακριτικότητας».

Όλοι οι άνθρωποι έχουν το δικαίωμα να κρατούν εμπιστευτικά τα προσωπικά τους δεδομένα, συμπεριλαμβανομένων των όσων αφορούν την κατάσταση της υγείας τους και τις σχετικές διαγνωστικές ή θεραπευτικές διαδικασίες, καθώς επίσης και στην προστασία του ιδιωτικού χαρακτήρα των διαγνωστικών εξετάσεων, των επισκέψεων σε ειδικούς και των ιατρικών/χειρουργικών πράξεων γενικά.

Το παραπάνω δικαίωμα δεν περιλαμβάνει μόνο την κατάσταση της υγείας του ατόμου εν γένει αλλά κάθε σχετική έκφραση, όπως το ιατρικό ιστορικό, οι νοσηλείες, η επίσκεψη σε έναν γιατρό, νοσοκομείο ή διαγνωστικό κέντρο, τα αποτελέσματα εξετάσεων ή η φαρμακευτική αγωγή που λαμβάνει κάποιος.

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΤΟΥ ΑΣΘΕΝΟΥΣ

Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τον χρόνο που απαιτείται:

α) Για να κλείσετε ένα ραντεβού για εξέταση από τον γιατρό που επιθυμείτε σε μια δημόσια δομή υγείας;

43%

ΕΛΑΧΙΣΤΑ ικανοποιημένοι

β) Για να κλείσετε ένα ραντεβού για μια μικρή επέμβαση;

35%

ΚΑΘΟΛΟΥ ικανοποιημένοι

γ) Για να κλείσετε ένα ραντεβού για σοβαρό χειρουργείο;

43%

ΕΛΑΧΙΣΤΑ ή ΚΑΘΟΛΟΥ ικανοποιημένοι

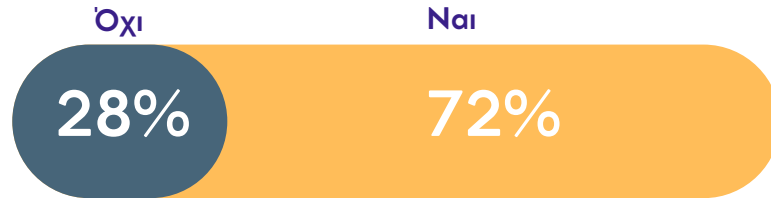
Οι ερωτηθέντες δήλωσαν, κατά μεγάλο ποσοστό, ελάχιστα ή καθόλου ικανοποιημένοι από τον χρόνο που απαιτείται για να κλείσουν ένα ραντεβού σε μια δημόσια δομή υγείας, καθώς και για μια μικρή επέμβαση ή για ένα σοβαρό χειρουργείο. Συγκεκριμένα αναφέρουν τον μεγάλο βαθμό δυσκολίας, τον χρόνο αναμονής, όπως και τις περιπτώσεις που χρειάζεται να πληρώσουν για να επισπεύσουν τη σχετική διαδικασία.

Σημειώνεται ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν δικαίωμα να λαμβάνουν την αναγκαία θεραπευτική αγωγή σε σύντομο και προκαθορισμένο χρονικό διάστημα. Το δικαίωμα αυτό αφορά σε κάθε φάση της θεραπείας.

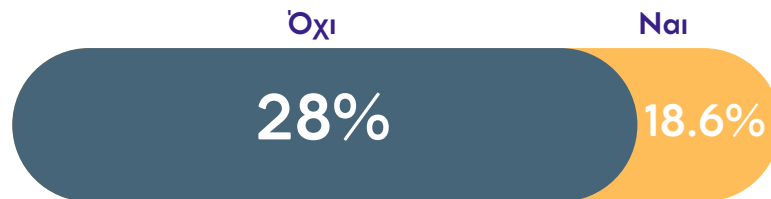
Στις περιπτώσεις που οι δομές υγείας δεν έχουν τη δυνατότητα μέσα σε προκαθορισμένο ανώτατο χρονικό όριο να παρέχουν υπηρεσίες, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η δυνατότητα παροχής υπηρεσίας από εναλλακτικές δομές ή εναλλακτικές υπηρεσίες αντίστοιχης ποιότητας.

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΤΟΥ ΑΣΘΕΝΟΥΣ

Γνωρίζετε τι είναι οι λίστες χειρουργείων;

Δημοσιεύονται κάπου;

Η λίστα χειρουργείου καθιερώνεται με το άρθρο 58 του Ν. 4368/2016.

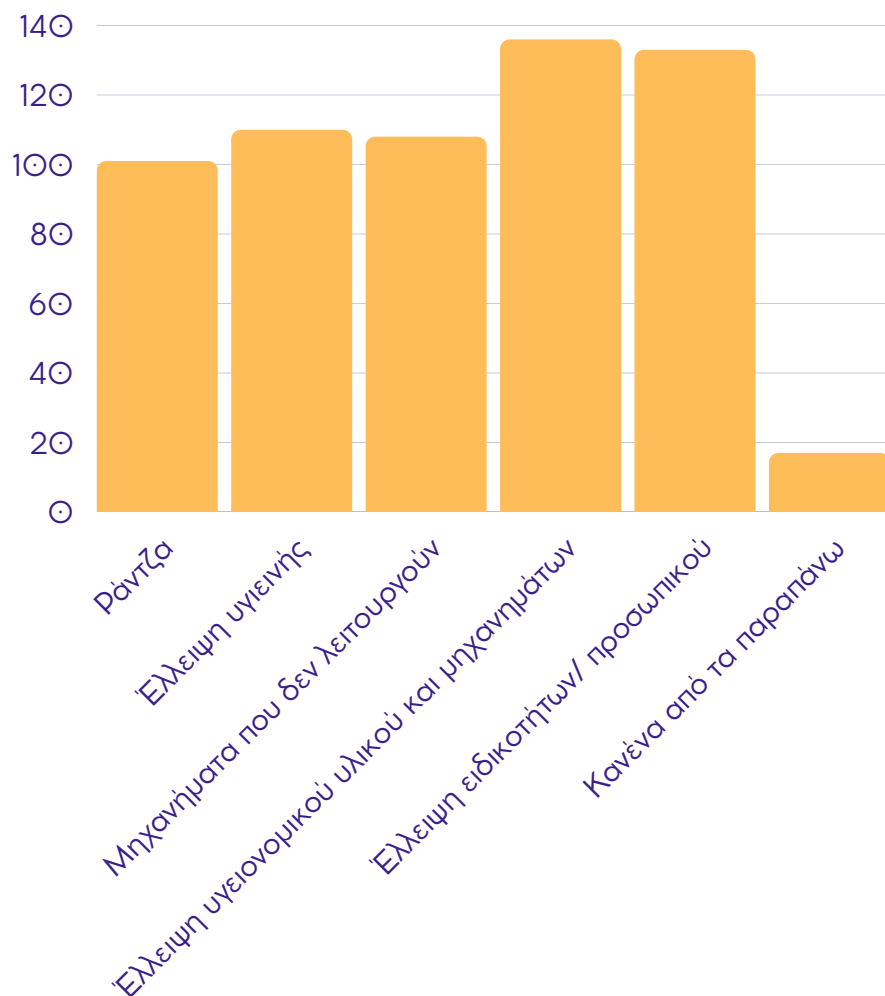
Βασικοί όροι για την κατάρτισή της αποτελούν η κατόπιν ιατρικής τεκμηρίωσης αξιολόγηση της σοβαρότητας της νόσου και της δυνατότητας χρόνου αναμονής, με ασφάλεια για την υγεία του ασθενή, από ειδικευμένους ιατρούς των ΤΕΠ, των Τακτικών Εξωτερικών Ιατρείων και των Νοσηλευτικών Τμημάτων των παραπάνω φορέων, καθώς και των Μονάδων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας.

Με την κατάρτιση της Λίστας Χειρουργείου ενημερώνεται πάραυτα ο ασθενής για την ημερομηνία επέμβασης. Από τη λίστα εξαιρούνται τα επείγοντα περιστατικά, τα οποία έχουν άμεση ανάγκη χειρουργικής επέμβασης.

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ & ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Έχετε αντιμετωπίσει θέματα ποιότητας στην παροχή υπηρεσιών υγείας;

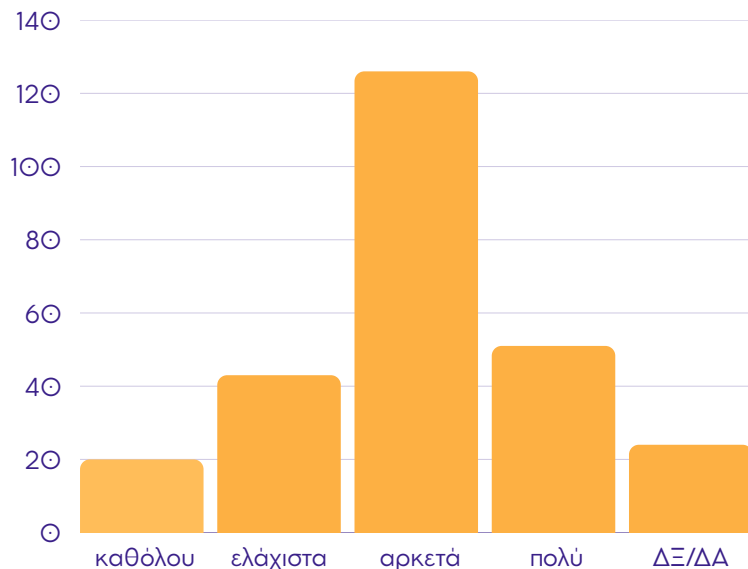

Αναφέρονται αρκετά ζητήματα που κατά καιρούς αντιμετώπισαν, στην παροχή υπηρεσιών υγείας, και δη, ελλείψεις προσωπικού – ειδικοτήτων, ελλείψεις υγειονομικού υλικού και υγιεινής, κακή λειτουργία μηχανημάτων, ύπαρξη ράντζων κλπ.

Κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας υψηλής ποιότητας τόσο ως προς την εξειδίκευση τους, όσο και ως προς την τήρηση συγκεκριμένων προδιαγραφών.

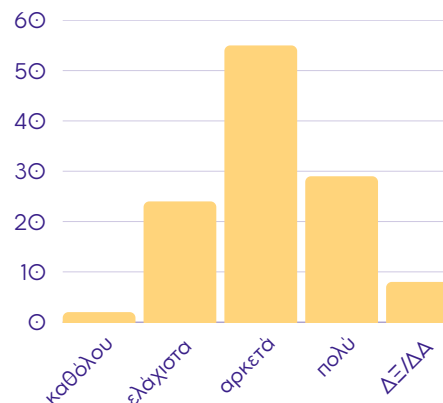
Η τήρηση προδιαγραφών ποιότητας στις υπηρεσίες υγείας δεν έχει να κάνει μόνο με τη χρήση μηχανημάτων τελευταίας τεχνολογίας, αλλά διατρέχει όλες τις εκφάνσεις του συστήματος υγείας και περιλαμβάνει παράγοντες όπως, η προσβασιμότητα, οι εγκαταστάσεις, οι διαδικασίες, η επάρκεια και η εκπαίδευση του προσωπικού, οι διαπροσωπικές σχέσεις και η συμπεριφορά προς τους ασθενείς, η αξιολόγηση των υπηρεσιών αλλά και η μέτρηση των αποτελεσμάτων.

Πόσο η ανάπτυξη της ψηφιακής τεχνολογίας έχει βοηθήσει την καθημερινότητά σας;

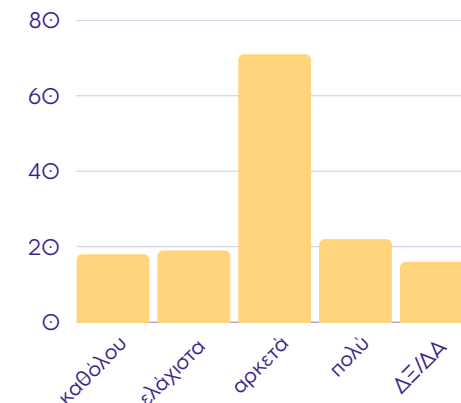

Η ανάπτυξη των ψηφιακών υπηρεσιών έχει συμβάλλει στα μέγιστα στη βελτίωση της καθημερινότητας του πολίτη (μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων απαντά ότι λαμβάνει αρκετή βοήθεια).

Τι πιστεύουν τα άτομα ηλικίας 18 -59 ετών;

Τι πιστεύουν τα άτομα ηλικίας 60 ετών και άνω;

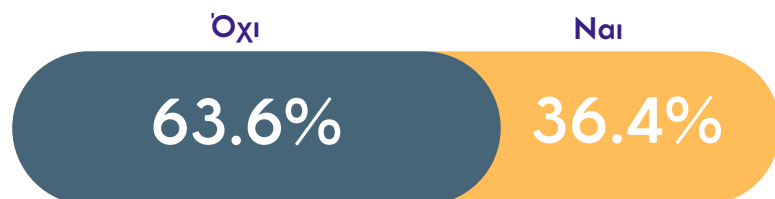
Φαίνεται πως και τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας κάνουν χρήση των ψηφιακών υπηρεσιών, ελαφρώς λιγότερο από τα άτομα μικρότερης ηλικίας.

myhealth.gov.gr
για ιατρικό φάκελο

ehealth.gov.gr
για ηλεκτρονική (αύλη) συνταγογράφηση
— εξετάσεις

Γνωρίζετε τι είναι τα Ιατρεία πόνου;

Παρατηρείται άγνοια σχετικά με την ύπαρξη και λειτουργία των ιατρείων πόνου, όταν, για την εξειδικευμένη διαχείριση του πόνου, στη χώρα μας λειτουργούν στα δημόσια νοσοκομεία, Ιατρεία Πόνου (σήμερα λειτουργούν πανελλαδικά, 45 ιατρεία ανακούφισης πόνου), τα οποία σε συνεργασία με τα υπόλοιπα τμήματα των νοσοκομείων συνδράμουν τους ασθενείς, βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής τους.

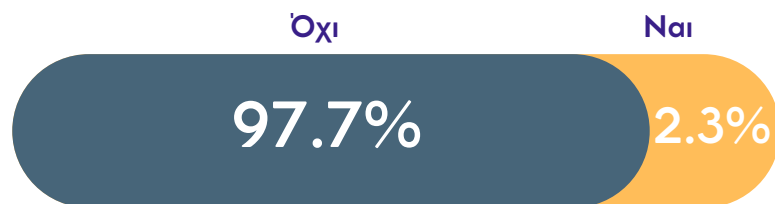
Επίσης, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Χάρτα των Δικαιωμάτων των Ασθενών, κάθε άνθρωπος έχει το δικαίωμα να αποφεύγει όσο το δυνατόν περισσότερο τον πόνο και την ταλαιπωρία σε κάθε φάση της ασθένειάς του.

Γνωρίζετε τι είναι τα γραφεία προστασίας δικαιωμάτων ληπτών/ληπτριών υπηρεσιών υγείας (πρώην γραφεία του πολίτη) στα νοσοκομεία;

Έχετε απευθυνθεί εσείς προσωπικά ποτέ σε κάποιο τέτοιο γραφείο;

Το 83% των ερωτηθέντων δεν γνώριζε τα γραφεία προστασίας δικαιωμάτων ληπτών/ριών υπηρεσιών υγείας, που έχουν συσταθεί και λειτουργούν στα Δημόσια Νοσοκομεία, ενώ ελάχιστο ποσοστό (2%) έχει απευθυνθεί σε τέτοιο γραφείο και έχει λάβει έγγραφη απάντηση.

Οφείλουμε να σημειώσουμε ότι τα Γραφεία αυτά αποτελούν αυτοτελή τμήματα των νοσοκομείων, και με βάση την κείμενη νομοθεσία, πρέπει να βρίσκονται σε χώρο με εύκολη πρόσβαση, όσο το δυνατό πλησιέστερα στην κύρια είσοδο του νοσοκομείου και ταυτόχρονα να είναι διαμορφωμένα με τέτοιο τρόπο, ώστε να διαφυλάσσεται η ιδιωτικότητα των ασθενών.

Στόχος δε των Γραφείων είναι η υιοθέτηση και εφαρμογή στο σύστημα υγείας των απαραίτητων αρχών σεβασμού της αξιοπρέπειας, της προσωπικότητας και των δικαιωμάτων των ασθενών, καθώς και η διασφάλιση έγκαιρης παροχής και ποιοτικής υγειονομικής φροντίδας.

Κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα να παραπονείται οποτεδήποτε έχει υποστεί βλάβη καθώς και να λαμβάνει απάντηση ή άλλου είδους ενημέρωση αναφορικά με τα παράπονα του.

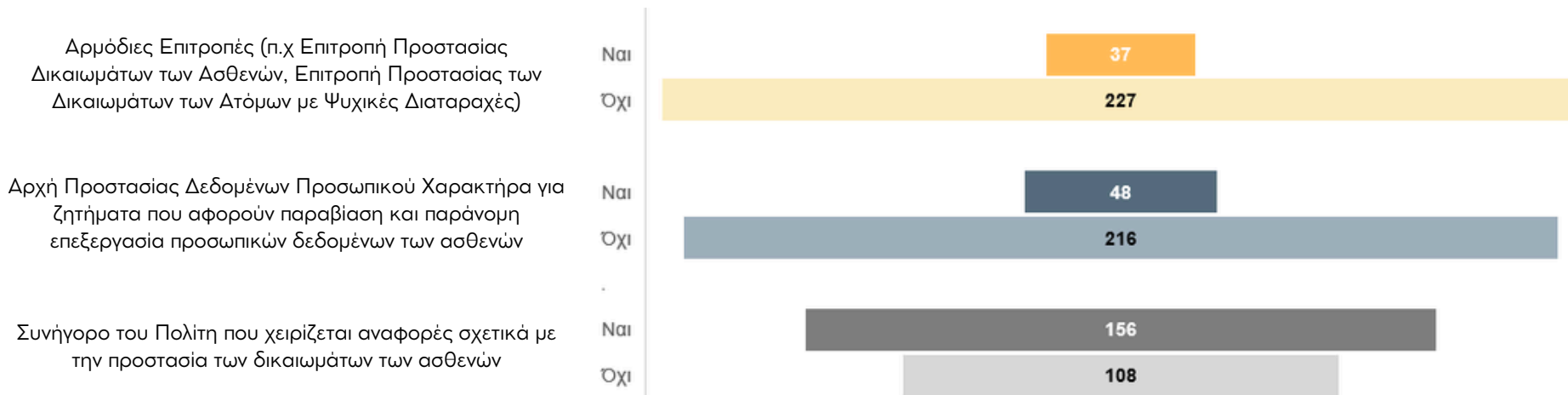
Γνωρίζετε που αλλού μπορείτε να αναφερθείτε για να εκφράσετε τα παράπονά σας;

Για ζητήματα διαφθοράς στον χώρο της υγείας, όταν πρόκειται για δημόσιο λειτουργό ή για ιδιώτη στο πλαίσιο εκτέλεσης συμβατικών υποχρεώσεων με φορέα του δημοσίου (λ.χ. συνταγογράφηση), ο ενδιαφερόμενος μπορεί να υποβάλει καταγγελία στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας, η οποία έχει αντικαταστήσει το σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας. Η καταγγελία μπορεί να είναι και ανώνυμη, μέσω της σχετικής ιστοσελίδας: <https://aead.gr/submit-complaint/>

Για ζητήματα που αφορούν τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ και ιδίως για θέματα που αφορούν καταχρηστικές χρεώσεις παρόχων προβλέπεται δυνατότητα καταγγελίας στην Αυτοτελή Διεύθυνση Ελέγχου Συμβάσεων και Παρόχων. Οι καταγγελίες υποβάλλονται σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή, όπου αναφέρονται τα στοιχεία του καταγγέλλοντα (ονοματεπώνυμο, ΑΜΚΑ, τηλέφωνο & email επικοινωνίας), αναλυτική περιγραφή της καταγγελλόμενης υπόθεσης και στοιχεία του καταγγελλόμενου.

Γνωρίζετε που αλλού μπορείτε να αναφερθείτε για να εκφράσετε τα παράπονά σας;

Για περιστατικά που ερμπίτουν στα ζητήματα της ψυχικής υγείας λειτουργεί στο Υπουργείο Υγείας Γραφείο και Επιτροπή Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές και δέχεται παράπονα, αναφορές ή καταγγελίες από κάθε πολίτη, οργάνωση, φορέα ή οποιαδήποτε Επιτροπή ή Αρχή. Αντίστοιχα, σε κάθε Περιφερειακή Διοίκηση Τομέων Ψυχικής Υγείας (Πε.Δι.Το.Ψ.Υ.) συνιστάται επταμελής Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ληπτών Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας, που δέχεται παράπονα, αναφορές και καταγγελίες και διασφαλίζει την τήρηση της διαδικασίας έκφρασης παραπόνων και καταγγελιών.

Για ζητήματα που αφορούν παραβίαση και παράνομη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων των ασθενών, το θιγόμενο πρόσωπο μπορεί να υποβάλει καταγγελία στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα: <https://www.dpa.gr>

Ο Συνήγορος του Πολίτη χειρίζεται αναφορές σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων των ασθενών (πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας, ενημέρωση ασθενών, φροντίδα ασθενών, ιατρικά λάθη), τη δημόσια υγεία, την ψυχική υγεία, την προστασία του δικαιώματος στην υγεία ευάλωτων ομάδων (ηλικιωμένοι, ψυχικά ασθενείς, άτομα με αναπηρία), την άσκηση των επαγγελματιών υγείας. Η αναφορά, που πρέπει να υποβληθεί εντός 6 μηνών από τότε που ο πολίτης έλαβε γνώση των ενεργειών ή παραλείψεων για τις οποίες προσφεύγει, υποβάλλεται ηλεκτρονικά.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

Προστασία και Προώθηση
των Δικαιωμάτων Ασθενών
στην Ελλάδα

Co2gether
co2gether.gr
E: info@co2gether.gr
T: 261 6009 517

Ένωση Ασθενών Ελλάδας
www.greekpatient.gr
E: info@greekpatient.gr
T: 210 3223 300

Φορέας Υλοποίησης

Εταίρος

Με τη συγχρηματοδότηση:

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το έργο “Δικαιώματα στην Πράξη: προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων ασθενών στην Ελλάδα” υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος BUILD, με φορέα υλοποίησης την Ένωση Ασθενών Ελλάδας και εταίρο την Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία Cohesion Network 2gether. Το BUILD συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσω του προγράμματος Citizens, Equality, Rights and Values (CERV), το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ.

Το πρόγραμμα «Building a robust and democratic civic space» (BUILD) έχει ως στόχο την προστασία, την προώθηση και την ευρεία αναγνώριση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αξιών της Ε.Ε., μέσω της στήριξης οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚοιΠ) στην Ελλάδα και την Κύπρο και της ενίσχυσης των ικανοτήτων και της βιωσιμότητάς τους. Το BUILD συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσω του προγράμματος Citizens, Equality, Rights and Values (CERV), το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ Κύπρου με συνολικό ποσό επιχορήγησης €2,9 εκ. Συντονιστής του BUILD είναι το Ίδρυμα Μποδοσάκη (Ελλάδα) σε σύμπραξη με το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ (Κύπρος)».

Με τη συγχρηματοδότηση:

Φορέας Υλοποίησης

Εταίρος

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

Προστασία και Προώθηση
των Δικαιωμάτων Ασθενών
στην Ελλάδα

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (ΕΑΚΕΑ) ή του Ιδρύματος Μποδοσάκη. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ΕΑΚΕΑ δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις

Ένωση
Ασθενών
Ελλάδας

Φορέας Υλοποίησης

Εταίρος

Με τη συγχρηματοδότηση:

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΙΔΡΥΜΑ
ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ

